

I. Osobní zájmena (pronomina personalia) a zájmeno zvratné 3.os. sg. a pl.:

	Singulár				plurál				sg. + pl.
	1. os.		2.os.		1. os.		2. os.		3. os.
nom.	<i>ego</i>	já	<i>tū</i>	ty	<i>nōs</i>	my	<i>vōs</i>	vy	
gen.	<i>meī</i>	mne	<i>tuī</i>	tebe	<i>nostrī</i> <i>nostrum</i>	nás z nás	<i>vestrī</i> <i>vestrum</i>	vás z vás	<i>suī</i> sebe
dat.	<i>mihi</i>	mně, mi	<i>tibi</i>	tobě, ti	<i>nōbīs</i>	nám	<i>vōbīs</i>	vám	<i>sibi</i> sobě, si
ak.	<i>mē</i>	mne, mě	<i>tē</i>	tebe, té	<i>nōs</i>	nás	<i>vōs</i>	vás	<i>sē</i> sebe, se
Abl.	<i>mē</i>	mnou	<i>tē</i>	tebou	<i>nōbīs</i>	námi	<i>vōbīs</i>	vámi	<i>sē</i> sebou

Zájmena *nos*, *vos* mají v genitivu dva tvary; genitiv objektivní ***nostri*, *vestri*** se používá ve významu předmětném; genitiv partitivní ***nostrum*, *vestrum*** se užívá při vyjímání části z celku (v češtině je uvozen předložkou „z“) a ve spojení s gen. *omnium*. Např.:

Multi vestrum venient.

Mnozí z vás přijdou.

Memor nostri es!

Pamatuj na nás!

Memores omnium nostrum erant.

Pamatovali na nás všechny.

Pozn.:

1) S předložkou *cum* se spojují v jeden tvar: *mecum*, *tecum*, *nobiscum*, *vobiscum*

2) Tvary osobních zájmen mohou být zesíleny částicí **-met** (*egomet* = právě já.; *tibimet* = právě tobě apod.) Tato částice se neužívá v genitivu.

Zvratného zájmena užívá latina pouze pro 3. osobu obou čísel. V ostatních případech, na rozdíl od češtiny, užívá namísto zájmena zvratného zájmeno osobní.

<i>memor</i>	<i>sum mei</i> <i>es tui</i> <i>est sui</i> <i>sumus nostri</i>	<i>jsem</i> <i>jsi</i> <i>je</i> <i>jsme</i>	pamětliv sebe	<i>noceo mihi</i> <i>noces tibi</i> <i>nocet sibi</i> <i>delectamus nos</i>	škodím si škodíš si škodí si bavíme se
<i>memores</i>	<i>estis vestri</i> <i>sunt sui</i>	<i>jste</i> <i>jsou</i>	pamětlivi sebe	<i>delectatis vos</i> <i>delectant se</i>	bavíte se baví se

II. Zájmena přivlastňovací (pronomina possessiva) se skloňují jako adjektiva I. a II. deklinace.

<i>meus, mea, meum</i>	můj, má, mé
<i>tuus, tua, tuum</i>	tvůj, tvá, tvé
<i>suus, sua, suum</i>	svůj, svá, své
<i>noster, nostra, nostrum</i>	náš, naše, naše
<i>vester, vestra, vestrum</i>	váš, vaše, vaše
<i>suus, sua, suum</i>	svůj, svá, své

Na rozdíl od češtiny užívá latina přivlastňovacího zájmena *suus*, *sua*, *suum* pouze ve vztahu k podmětu ve 3. os. sg. a pl.

<i>Ad matrem meam me verto.</i>	Obracím se k své matce.
<i>Ad matrem tuam te vertis.</i>	Obracíš se k své matce.
<i>Ad matrem suam se vertit.</i>	Obrací se k své matce.
<i>Ad matrem nostram nos vertimus.</i>	Obracíme se k své matce.
<i>Ad matrem vestram vos vertitis.</i>	Obracíte se k své matce.
<i>Ad matrem suam se vertunt.</i>	Obrací se k své matce.

Pozn.:

Vokativ zájmena *meus* je ***mi*** (*Mi fili!* = Můj synu!)

III. Zájmena ukazovací (*pronomina demonstrativa*)

<i>is, ea, id</i>	ten, ta, to; on, ona, ono (kromě svého významu „ukazovacího“ zastupuje také osobní zájmeno třetí osoby v obou číslech)
<i>idem, eadem, idem</i>	tentýž, tatáž, totéž
<i>ipse, ipsa, ipsum</i>	sám, sama, samo (tohoto zájmena se užívá k zdůraznění podstatného jména či osobního zájmena; ve významu „osamocený“ užíváme zájmenného adjektiva <i>solus, a, um</i>)

	singulár								
	m.	f.	n.	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>is</i>	<i>ea</i>	<i>id</i>	<i>īdem</i>	<i>eadem</i>	<i>idem</i>	<i>ipse</i>	<i>ipsa</i>	<i>ipsum</i>
gen.		<i>eius</i>			<i>eiusdem</i>			<i>ipsius</i>	
dat.		<i>eī</i>			<i>eīdem</i>			<i>ipsī</i>	
ak.	<i>eum</i>	<i>eam</i>	<i>id</i>	<i>eundem</i>	<i>eandem</i>	<i>idem</i>	<i>ipsum</i>	<i>ipsam</i>	<i>ipsum</i>
abl.	<i>eō</i>	<i>eā</i>	<i>eō</i>	<i>eōdem</i>	<i>eādem</i>	<i>eōdem</i>	<i>ipsō</i>	<i>ipsā</i>	<i>ipsō</i>
	plurál								
nom.	<i>iī (eī, ī)</i>	<i>eae</i>	<i>ea</i>	<i>iīdem</i>	<i>eaedem</i>	<i>eadem</i>	<i>ipsī</i>	<i>ipsae</i>	<i>ipsa</i>
gen.	<i>eōrum</i>	<i>eārum</i>	<i>eōrum</i>	<i>eōrundem</i>	<i>eārundem</i>	<i>eōrundem</i>	<i>ipsōrum</i>	<i>ipsārum</i>	<i>ipsōrum</i>
dat.		<i>iīs (eīs, īs)</i>			<i>iīsdem</i>			<i>ipsīs</i>	
ak.	<i>eōs</i>	<i>eās</i>	<i>ea</i>	<i>eōsdem</i>	<i>eāsdem</i>	<i>eadem</i>	<i>ipsōs</i>	<i>ipsās</i>	<i>ipsa</i>
abl.		<i>iīs (eīs, īs)</i>			<i>iīsdem</i>			<i>ipsīs</i>	

Česká přivlastňovací zájmena 3. osoby – jeho, její a jejich vyjadřuje latina genitivem singuláru a plurálu zájmene *is, ea, id*:

eius jeho, její, jeho
eōrum, eārum, eōrum jejich

<i>hic, haec, hoc</i>	tento, tato, toto (označuje osobu či věc blízkou mluvčímu)
<i>iste, ista, istud</i>	tenhle, tahle, tohle (označuje osobu či věc blízkou posluchači)
<i>ille, illa, illud</i>	onen, ona, ono (označuje osobu či věc vzdálenou)

	singulár								
	m.	f.	n.	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>hic</i>	<i>haec</i>	<i>hoc</i>	<i>iste</i>	<i>ista</i>	<i>istud</i>	<i>ille</i>	<i>illa</i>	<i>illud</i>
gen.		<i>hūius</i>			<i>istūus</i>			<i>illūus</i>	
dat.		<i>huic</i>			<i>istī</i>			<i>illī</i>	
ak.	<i>hunc</i>	<i>hanc</i>	<i>hoc</i>	<i>istum</i>	<i>istam</i>	<i>istud</i>	<i>illum</i>	<i>illam</i>	<i>illud</i>
abl.	<i>hōc</i>	<i>hāc</i>	<i>hōc</i>	<i>istō</i>	<i>istā</i>	<i>istō</i>	<i>illō</i>	<i>illā</i>	<i>illō</i>
plurál									
nom.	<i>hī</i>	<i>hae</i>	<i>haec</i>	<i>istī</i>	<i>istae</i>	<i>ista</i>	<i>illī</i>	<i>illae</i>	<i>illa</i>
gen.	<i>hōrum</i>	<i>hārum</i>	<i>hōrum</i>	<i>istōrum</i>	<i>istārum</i>	<i>istōrum</i>	<i>illōrum</i>	<i>illārum</i>	<i>illōrum</i>
dat.		<i>hīs</i>			<i>istīs</i>			<i>illīs</i>	
ak.	<i>hōs</i>	<i>hās</i>	<i>haec</i>	<i>istōs</i>	<i>istās</i>	<i>ista</i>	<i>illōs</i>	<i>illās</i>	<i>illa</i>
abl.		<i>hīs</i>			<i>istīs</i>			<i>illīs</i>	

IV. Zájmena vztažná (*pronomina relativa*) uvozují, podobně jako v češtině, vedlejší větu vztažnou, tj. větu, která rozvíjí jakékoli substantivum či zájmeno věty řídící. V češtině odpovídají zájmenům „který, á, é“.

	singulár			plurál		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>qui</i>	<i>quae</i>	<i>quod</i>	<i>qui</i>	<i>quae</i>	<i>quae</i>
gen.		<i>cūius</i>		<i>quōrum</i>	<i>quārum</i>	<i>quōrum</i>
dat.		<i>cui</i>			<i>quibus</i>	
ak.	<i>quem</i>	<i>quam</i>	<i>quod</i>	<i>quōs</i>	<i>quās</i>	<i>quae</i>
abl.	<i>quō</i>	<i>quā</i>	<i>quō</i>		<i>quibus</i>	

Pozn.:

S předložkou *cum* se spojují v jeden tvar: ***quocum, quacum, quibuscum***.

Tzv. zájmena **neurčité vztažná** vznikají:

- a) zdvojením – *quisquis, quidquid* = kdokoli, cokoli (kromě těchto tvarů se užívá ještě abl. sing. *quoquo* – *quoquo modo* = jakkoli)
- b) složením – *quicunque, quaecumque, quodcumque* = kterýkoli, kterákoli, kterékoli. Toto zájmeno tvoří všechny pády v obou číslech, přičemž se skloňuje pouze *qui-*, *quae-*, *quod-*. Částice *-cumque* je nesklonnná.

V. Zájmena tázací (*pronomina interrogativa*) mohou mít jak platnost substantivní (tj. stojí samostatně a nemají plurál), tak platnost adjektivní (tj. je doplňují substantivum). Jedná se o zájmena: *quis? quid?* = kdo? co?; *qui? quae? quod?* = který? která? které?. Zájmena s platností adjektivní se skloňují stejně jako zájmena vztažná, u zájmena *quid?* se v nepřímých pádech přidává substantivum *res*:

	singulár	
	m., f.	n.
nom.	<i>quis?</i>	<i>quid?</i>
gen.	<i>cūius?</i>	<i>cūius reī?</i>
dat.	<i>cui?</i>	<i>cui reī?</i>
ak.	<i>quem?</i>	<i>quid?</i>
abl.	<i>quō?</i>	<i>quā reī?</i>

Pozn.:

- 1) Substantivní *quis?* bývá někdy zaměňováno s adjektivním *qui?* a naopak.
- 2) Tato tázací zájmena mohou být doplněna různými předponami a příponami, které mají zájmena zdůraznit. Např.: *quisnam? quidnam?* = kdopak? copak?

Mezi **zájmena tázací** patří rovněž zájmeno *uter? utra? utrum?* = který, á, é z obou?

	singulár			plurál		
	m.	f.	n.	m.	f.	n.
nom.	<i>uter?</i>	<i>utra?</i>	<i>utrum?</i>	<i>utrī?</i>	<i>utrae?</i>	<i>utra?</i>
gen.		<i>utrīus?</i>		<i>utrōrum?</i>	<i>utrārum?</i>	<i>utrōrum?</i>
dat.		<i>utrī?</i>			<i>utrīs?</i>	
ak.	<i>utrum?</i>	<i>utram?</i>	<i>utrum?</i>	<i>utrōs?</i>	<i>utrās?</i>	<i>utra?</i>
abl.	<i>utrō?</i>	<i>utrā?</i>	<i>utrō?</i>		<i>utrīs?</i>	

Pozn.:

- 1) V plurálu se tohoto zájmena používá jen zřídka, např. jedná-li se o podstatné jméno pomnožné. Např.: *Utra castra vides?* Který tábor (ze dvou) vidíš?
- 2) Řídi-li *uter* zájmeno, je toto v genitivu partitivním, řídi-li substantivum, je toto s ním v pádové shodě: *Uter vestrum est celerior?* Kdo z vás je rychlejší? *Uter consul moritur?* Který z konzulů umírá?

VI. Zájmena neurčitá mohou mít, podobně jako zájmena tázací, buď substantivní či adjektivní platnost. Můžeme je rozdělit do dvou skupin:

a) zájmena *qui*, *quis* a jejich složeniny:

<i>quis</i> , <i>quid</i>	někdo, něco
<i>qui</i> , <i>quae (qua)</i> , <i>quod</i>	některý, á, é

Tohoto zájmena se užívá po částicích *num*, *an*, po spojkách *si*, *nisi*, *ne* a adverbiích *quo*, *ubi*. Skloňuje se stejně jako odpovídající zájmeno vztažné, resp. tázací, pouze v nom. sg. f. a nom. pl. n. je častější tvar *qua* namísto *quae*.

<i>aliquis</i> , <i>aliquid</i>	někdo, něco
<i>aliqū(s)</i> , <i>aliqua</i> , <i>aliquod</i>	některý, á, é

Předpona *ali-* je nesklonná. Druhá část se skloňuje stejně jako zájmeno vztažné, resp. tázací; pouze v nom. sg. f. a nom. pl. n. je tvar *aliqua*.

<i>quīdam</i> , <i>quiddam</i>	kdosi, cosi
<i>quīdam</i> , <i>quaedam</i> , <i>quoddam</i>	kterýsi, jakýsi
<i>quisquam</i> , <i>quidquam</i> (<i>quicquam</i>)	někdo, něco
<i>ullus</i> , <i>ulla</i> , <i>ullum</i> (gen. <i>ullīus</i> ; dat. <i>ullī</i>)	některý, nějaký

Toto zájmeno se užívá pouze v záporných větách. V platnosti substantivní se skloňuje jako *quis*, *quid*, přípona *-quam* je nesklonná. Tvary *ullus*, *a*, *um* se skloňují jako adjektiva I. a II. deklinace s výjimkou gen. sg. (*īus*) a dativu sg. (*i*) - srov. *uter*, *a*, *um*.

<i>quisque</i> , <i>quidque</i>	každý, é
<i>quisque</i> , <i>quaeque</i> , <i>quodque</i>	každý, á, é

Skloňuje se stejně jako zájmeno vztažné, resp. tázací, a stojí většinou za jiným slovem, nejčastěji za zájmenem vztažným, tázacím nebo zvratným, po číslovkách apod. Např.:

<i>Faber est suae quisque fortunae.</i>	Každý svého štěstí strůjcem.
<i>quinto quoque anno</i>	jednou za čtyři roky (každý pátý rok)

b) složeniny zájmene *uter*, *a*, *um* a další tzv. zájmenná adjektiva s nepravidelnými tvary v genitivu (-ius) a dativu (-ī). singuláru:

<i>uterque</i> , <i>utraque</i> , <i>utrumque</i> (gen. <i>utrīusque</i> ; dat. <i>utrīque</i>)	jeden i druhý (ze dvou)
<i>neuter</i> , <i>neutra</i> , <i>neutrum</i> (gen. <i>neutrīus</i> ; dat. <i>neutrī</i>)	žádný, á, é z obou
<i>alius</i> , <i>alia</i> , <i>aliud</i> (gen. <i>alterīus</i> ; dat. <i>aliī</i>)	jiný (z mnoha), různý
<i>alter</i> , <i>altera</i> , <i>alterum</i> (gen. <i>alterīus</i> ; dat. <i>alterī</i>)	druhý (ze dvou)
<i>nūllus</i> , <i>nūlla</i> , <i>nūlum</i> (gen. <i>nullīus</i> ; dat. <i>nullī</i>)	žádný
<i>tōtus</i> , <i>tōta</i> , <i>tōtum</i> (gen. <i>tōtīus</i> ; dat. <i>tōtī</i>)	celý
<i>sōlus</i> , <i>sōla</i> , <i>sōlum</i> (gen. <i>sōlīus</i> ; dat. <i>sōlī</i>)	sám, samojediný

VII. Záporná zájmena *nēmō* = „nikdo“ a *nihil* = „nic, žádná věc“ jsou nepravidelná:

nom.	<i>nēmō</i>	<i>nihil</i>
gen.	<i>nūllīus</i>	<i>nūllīus reī</i>
dat.	<i>nēminī</i>	<i>nūllī reī</i>
ak.	<i>nēminem</i>	<i>nihil</i>
abl.	<i>nūllō</i> (<i>nēmine</i>)	<i>nūllā rē</i>

Pozn.:

V ustálených spojeních se užívá starších tvarů *nihili*, *ad nihilum*, *nihilo*, např.:

<i>nihili facere</i> , <i>esse</i>	nemít žádnou cenu, vůbec si necenit
<i>nihilo emere</i>	koupit za pěšák
<i>ad nihilum reducere</i>	přivést vniveč?
<i>nihilo habere</i> , <i>putare</i> , <i>ducere</i>	považovat za nic